

**LR ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS ŽUVININKYSTĖS SKYRIAUS VYR.
SPECIALISTĖS JOLANTOS CESIULIENĖS
KOMANDIRUOTĖS Į BELGIJĄ, BRIUSELĮ
ATASKAITA**

2019-09-09 Nr. 3PR-94

- 1. Komandiruotės trukmė:** 2019 m. rugsėjo 5 - 7 d.
- 2. Komandiruotės vieta:** Briuselis, Belgija
- 3. Komandiruotės tikslas:** dalyvauti rugsėjo 5 - 6 d. vykusiame regioninės koordinavimo grupės sprendimų posėdyje (Regional Coordination Group (RCG) Decision Meeting) bei duomenų rinkimo programos Nacionalinių korespondentų ekspertiniame susitikime (Expert group on fisheries data collection National correspondents meeting), įgyvendinant 2017-2019 metų Lietuvos nacionalinę žuvininkystės duomenų rinkimo programą
- 4. Delegacijos sudėtis:** Jolanta Cesiulienė, Žuvininkystės skyriaus vyr. specialistė.
- 5. Komandiruotės finansavimas:** Komandiruotės išlaidos dengiamos iš Lietuvos nacionalinės žuvininkystės duomenų rinkimo programos lėšų.
- 6. Atlikto darbo komandiruotėje rezultatai:** susipažinta su ekspertinių darbo grupių pateiktomis ataskaitomis, surinkta medžiaga, priimti atitinkami sprendimai duomenų rinkimo programos nacionalinių korespondentų susitikimo metu.

Posėdžio eiga, rezultatai:

Rugsėjo 5 d.:

Pristatyti aktualūs klausimai

– dėl PGECON statuso pakeitimo. DG Mare darbo grupė pristatė savo pageidavimus PGECON statusą iš expert group keisti į pan european regional coordination group. Šiuo metu PGECON laikomas Komisijos ekspertų darbo grupės duomenų rinkimo pogrupiu. Kad PGECON rekomendacijos taptų labiau įpareigojančios valstybėms narėms, sustiprėtų jos vaidmuo, būtų užtikrintas platesnis visų susijusių valstybių narių dalyvavimas ir būtų geriau koordinuojama su galutiniais vartotojais, siūloma apsvarstyti galimybę pakeisti jo teisinį statusą į regioninį RCG. Taip būtų sustiprintas PGECON vaidmuo, kuriant ir įgyvendinant duomenų rinkimo ir apdorojimo procedūras, metodus, kokybės užtikrinimą ir kokybės kontrolę regioniniu lygmeniu, būtų sudarytos sąlygos gerinti mokslinių patarimų patikimumą. Vyko intensyvios diskusijos. Nors kai kurie dalyviai išreiškė abejones dėl statuso keitimo, (nuogastaujama, kad pakeitus ekspertų grupės statusą, visi duomenys ir atliekami tyrimai bus sustambinti), beveik visi dalyviai pritarė šitai minčiai, kadangi PGECON jau pažengė labai toli. Buvo priimtas sprendimas pateikti statuso keitimo klausimą DRP nacionalinių korespondentų susitikimui.

- RCG Baltic ir LDF kartu – pristatė anksčiau vykusių susitikimų esmę, o sprendimus nacionaliniai korespondentai priiminės savo susitikime. Taip pat buvo pristatyta jau veikianti dabar RDB (regional data base) regioninė duomenų bazė. Džiaugėsi, kad RDB duomenys yra naudojami. Šiam momentui didžiausias kilęs klausimas – finansavimas. ICES finansavimas RDB baigsis 2019 m. spalio mėn. Kadangi RCG Baltic ir RCG NA NS&EA pareiškė ketinimus kurti bendrą RCG Baltic ir NA NS&EA sekretoriata, puslapį bei RDBES (Regional Database & Estimation System) duomenų bazę, kuri ilgainiui turėtų pakeisti RDB bei InterCatch sistemą. Akcentavo, kad nori duomenų rinkimą padaryti kaip šablona, tuo pačiu būtų atsisakyta *data call* 'y, o visi duomenys būtų importuojami tiesiogiai į RDBES. Ilgainiui RDBES sistemoje galėtų būti keliami ir naudojami:

- priegaudos duomenys
- LDF RCG duomenys,
- RCG ir ICES rekreaciniai duomenys,
- diadrominiai RCGS ir ICES duomenys.

Buvo paskaičiuota, kad RDBES reikia 75 000 EUR per metus artimiausiems 4-iems metams. Tokiu būdu valstybės narės turėtų mokėti dar šiemet įmokas. Lietuvai tenkanti suma būtų apie 4000 Eur. Kai kurie dalyviai, ypač valstybinės institucijos, išreiškė nuogastavimus, kad jie tikrai negalės taip greitai pakeisti savo suplanuotų lėšų, jei bus numatytas koofinansavimas. Kai kurios iškilo teisėtumo klausimas. Lenkija pasiūlė visiems tarpusavyje pasirašyti tarptautinį susitarimą, kad būtų išvengta teisinių nesusipratimų. Dauguma kėlė klausimą, kas bus konkrečiai pinigų gavėjas. Diskusijos kilo ir dėl sekretoriato išlaikymo, kadangi buvo suabejota ir jo tikslingumu. Visi dalyviai pripažino, kad šios grupės dirba labai didelį darbą, tačiau daugumos nuomone jų veikla turėtų būti remiama iš EJŽFR fondo atskira eilute, o ne iš valstybėms narėms skirtų duomenų rinkimo programai pinigų. Jeigu būtų priimtas teigiamas sprendimas dėl įkūrimo, sekretoriatas pradėtų veikti dar šiais metais. Taip pat buvo nemažai nuogastavimų, kad pernelyg didelis apjungimas gali įtakoti duomenų kokybę ir suderinamumą. Nesant vieningos nuomonės ir požiūrio, nuspręsta, kad klausimas bus pateiktas nacionalinių korespondentų susitikimui.

Kaip vieną iš pagrindinių darbų paminėjo rekomendacijas techninei ataskaitai, pildant lentelę Nr. 5. Siūlė būtinai susipažinti ir naudotis, kad teikiami duomenys būtų kokybiški

- RWP – regional working plan – regioninis darbo planas. Logiška, kad paleis jį tik 2022 m., o iki 2021 m. spalio mėnesio nori finalizuoti. Taip pat 2020 metais nori paleisti testinį variantą viduje tarp šalių, be Komisijos ir STECF įsikišimo. Vyko diskusija dėl to, kokia informacija bus tik nacionaliniuose planuose, o kokia informacija dubliuos su nuoroda į RWP.

- Regional sampling plan – būtina dalyvauti lapkričio mėnesį darbo grupėje, kur bus kalbama apie small pelagic žvejybą.

- Priegauda – pristatė Šiaurės Atlante kartu ICES darytą priegaudos analizę.

- Diadromus.

1. Lašišos. Upės (= vandens telkiniai) Baltijos ir Šiaurės Atlanto regionuose yra gerai žinomos, tačiau atrankos kriterijai daugeliu atvejų nėra žinomi. Kai kurios upės neįtrauktos į nacionalines programas, t. y. joms trūksta oficialaus statuso.

2. Upėtakiai. Upėms indekso paprastai nėra. Indeksinių upių su skaidriais atrankos kriterijais sukūrimas galėtų būti pradėtas palaipsniui.

3. Unguriai. Paprastai trūksta ungurių vandens telkinių indekso. Reikia nustatyti atrankos kriterijus ir pradėti vardinti vandens telkinius. Be Baltijos, taip pat aktualus NANSEA, Vidurio ir Juodosios jūros regionams.

Viso pristatymo metu akcentavo upių pavadinimus (tiek lasišoms, tiek unguriams) kaip vieną iš pagrindinių problemų, kadangi, veritingadi WP, pastebėjo, kad oficialiai nėra tokių upių, iš kurių kaip deklaruojama, renkami duomenys.

- Dėl duomenų publikavimo – kaip ir sutinka visi, bet mato grėsmę dėl duomenų apsaugos. Kitas aspektas - dėl duomenų patikimumo, nes ne visi duomenys, kurie yra keliami, yra patikimi (Lenkijos pastaba).

Rugsėjo 6 d.

Susitikimo pirmininkas pristatė programą – pagrindinis akcentas bus EU MAP, tada AR (techninės ataskaitos) problemas ir RCG susitikimo sprendimų priėmimas. EK planuoja išleisti duomenų rinkimo programos įgyvendinimo apžvalgą, prieš tai ją atsiųs nacionaliniams korespondentams susipažinimui ir komentarams.

- 2020-2021 m. (kol kas tik dviejų metų periodui) EU MAP bus naudojamas dviejų žingsnių metodas: deleguotasis aktas ir įgyvendinamasis (vidaus vandenys, tyrimai). Bus tik atnaujinimai (renewie new map). Atkreipė dėmesį į pilotines studijas, kurias tobulins, nes jos dar nėra nusistovėjusios. Visi k renkami duomenys ir atliekami tyrimai, jau pakankamai nusistovėję, kad galima būtų juos naudoti kaip šablonus. Ruošdami WP atnaujinimą, konsultavosi su PCECON ekspertais bei RCG grupėmis. To pasekoje viskas bus tęsiama ankstesnio pagrindu. Šito laikotarpio plano atnaujinimas yra puiki proga kiekvienai šaliai peržiūrėti savo renkamus duomenis ir palikti tik tuos rodiklius, kurie šalies manymu yra aktualūs ir reikalingi t.y. dabar galima ir tikslinga koreguoti savo sprendimus. Vyko diskusija – ar jei keisim, tai iš karto priims pakeitimus, ar reikės STEFC įvertinimo. Pirmininkas negalėjo tiksliai atsakyti, bet padarė

prielaidą, kad greičiausiai maksimaliai didelius ir reikšmingus pakeitimus, turės švertinti STEFC. Po NC susitikimo žadėjo, kad netrukus atsiųs ir šablonus bei naujovę – lentelę, kurioje reikės įrašyti kas yra tiksliai keičiama ir kodėl.

2022 – planuojamas naujas WP.

- Privalomi tyrimai. Buvo derinta su 14 grupių ir šio darbo rezultatai yra pristatyti STEFC internetiniame puslapyje. Po rugsėjo 10 d. planuoja susitikimą su galutiniais vartotojais, kad išspręstų klausimus ar tyrimai nesidubliuoja, kokių duomenų trūksta, kokių dar reikia ir kaip tą padaryti. Vyko diskusija dėl duomenų prieinamumo. Dauguma šalių pritarė, kad būtų tikslinga, jei duomenimis galėtų naudotis visi.

- PGECON – rugsėjo 5 d. diskusijos pagrindu – klausimas dėl PGECON pervadinimo iš ekspertų grupės į RGC. Buvo išvardintos visos anksčiau minėtos priežastys: dabar jie yra tik kaip patariamasis organas prie EK, o siūlomas pakeitimas leistų turėti mandatą. Bendru dalyvavusių korespondentų pritarimu buvo priimtas sprendimas keisti PGECON statusą.

- Techninė ataskaita ir duomenų pateikimo klaidos bei problemos. Pristatė DRP bendrą techninę ataskaitą. Šiais metais pirmą kartą rinko pagal EU map'a Lietuvos rezultatai daugeliu atvejų įvertinti kaip geri. Pristatė prezentaciją apie priegaudą. Iš ICES pusės jie nori, kad tyrimai pasiektų 10 – 15 proc nuo žvejybos pastangų. Dauguma dalyvių paprieštaravo prezentacijoje pateiktai informacijai ir skaičiams, kadangi WGBYC darbo grupė atsirado tik 2017 m. Į klausimus atsakyti negalėjo, žadėjo pasiaiškinti ir atsiųsti savo atsakymą. Pirmininkas pažadėjo, kad EFFM fondo ekspertai paaiškins dėl pinigų skyrimo priegaudos tyrimams.

Data call klaidos. Daugiausia diskusijų sukėlė DC pateikimo klaidos. EK paaiškino, kad tokio pobūdžio klaidos, kai VN iš vis neatsiunčia atsakymo, yra problematiškiausios. Šiuo metu yra tiksliau identifikuojamos problemos ir yra tiesiogiai siunčiamas paklausimas VN, kad leidžia žymiai greičiau ir efektyviau išspręsti kilusius klausimus. Taip pat VN pabrėžė, kad reikia kažkokio galutinio atsakymo iš EK ar viskas išspręsta, ar jie gavo paaiškinimus ir t.t. EK pabrėžė, kad vertinant jie atsižvelgia į paaiškinimus ir vertina lygindami kokią pažangą padarė šalis, lyginant su ankstesniais DC pateikimais. Pagrindinės klaidos būna per FDI ir Viduržiemio jūros duomenų šaukimus. Prieš teikiant naują WP, žadėjo parašyti laišką su išaiškinimu dėl duomenų pateikimo kokybės.

EK įvardino pagrindinius vertinimo kriterijus - ar pateiktas laiku WP ar AR, ar turim koordinacinius susirinkimus, ar vyksta dalyvavimas RCG veikloje, ar yra problemos su DC.

Sprendimai:

PCECON stato pakeitimas – pritarta.

RCG Baltic ir NA NS&EA sekretoriato, puslapio bei RDSSES duomenų bazės įkūrimas – kadangi kol kas nėra vieningos nuomonės tarp VN šalių ir neaiškus finansavimo modelis, sprendimo priėmimas buvo atidėtas. Belgija pasiūlė kreiptis visoms VN šalims į EK su prašymu išsiaiškinti ar yra lėšų sekretoriato ir bendros grupės išlaikymui. Dėl teisėtumo - Danija EK pasiūlė visa tai įteisinti deleguotuoju aktu. Bendru pritarimu buvo nuspręsta, kad reikia dar išgryninti šią klausimą.

- EMMF 2021- 2027 labai trumpai buvo pristatytas naujasis fondas. Siūlomas koofinansavimas - 86.5 – 13.5 . Biudžete planuojama numatyti 6.14 bilijono duomenų rinkimui. Fondas, lyginant su ankstesniu, padidėjo dėl Brexit ir Anglijos išėjimo. Naujame fonde bus daugiau lanstumo VN šalims pačioms planuoti išlaidas. Nuo bendro fondo skirto šaliai turėtų būti skiriama minimaliai 15 procentų duomenų rinkimui.

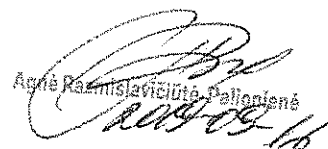
Išvados

Komandiruotė buvo labai naudinga, jos metu buvo gauta daug įvairios naudingos ir koncentruotos medžiagos apie esamą situaciją duomenų rinkimo programoje ir numatomus tolimesnius planus, buvo priimti atitinkami sprendimai. Taip pat komandiruotės metu tiesiogiai buvo išsiaiškintos jau pateiktų duomenų šaukimo klaidos.

Žuvininkystės skyriaus vyr. specialistė

Jolanta Cesiulienė

Agnė Razmaševičiūtė-Paltonienė
2019-09-16